

вие цялата общност на ромите. Така неосведомеността за историческата истина и безпомощността да се обясни поведението на част от дедите и прадедите отвеждат циганите към своеобразно затваряне и дори към предизвикателно поведение. Казано другояче, слабостта на ромите търси и намира израз в силата на едно специфично и негативно поведение, което още повече "стопява" възможностите за разумен диалог и плодотворно общуване между цигани и българи.

Една от причините за подобни дилеми и колизии в общуването между цигани и българи е обстоятелството, че циганите не са имали възможността да се запознаят по-широко и по-дълбоко и със своята, и с българската история, да вникнат в ония нейни епизоди, които биха помогнали да се преодолеят формираните и функциониращите комплекси. Така например, твърде малко цигани знаят за участието на свои деди и прадеди в освободителните борби на българския народ - както в условията на османо-турското робство, така и след освобождението от това робство. А тъкмо това знание би могло да повиши етническият и социалният им тонус, да ги въодушеви и увлече в начинания и дела, които да ги водят към по-справедлив и добър живот.

Разбира се, казаното важи изцяло и за българите. Не са малко българите, които квалифицират лесно съвременните цигани като съвременни копия на тези техни предшественици, които са се проявили като палачи, насилници, бандити и други отрицателни типове по нашите земи по време на петвековното чуждо иго. И доколкото в определен смисъл престъпността сред циганите е по-често срещана (в някои свои форми на проява), поради начина на живот и условията, които обществото им е предоставило, поради проблемите със социалното им осигуряване и здравеопазването, поради трудностите в брака и семействата им и т. н., налице е една реална възможност да се пускат в масов тираж всевъзможни "версии" за социално-нравствения портрет на циганите като исторически "безпаметни" същества, като престъпни и безотговорни хора, склонни за изгода и удоволствия да нарушават всякакви обществени норми и ценности.

Ето защо нашите учени - историци, етнографи, етици,